

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi opettajankoulutuslain
11 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että vuoden 1994 elokuun 1 päivän ja vuoden 1996 joulukuun 31 päivän välisenä aikana ei sovelleta opettajankoulutuslain säännöksiä, joiden mukaan yliopistojen opettajankoulutusyksiköiden lehtoreilla sekä harjoittelukoulujen rehtoreilla ja lehtoreilla on oikeus ja velvollisuus yhden lukukauden virkavapauteen opiskelua varten

aina seitsemän vuoden palvelun jälkeen tällaisessa virassa.

Esitys liittyy vuoden 1994 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994 ja olemaan voimassa vuoden 1996 loppuun.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Opettajankoulutuslain 5 §:n (621/88) mukaan opettajankoulutus järjestetään korkeakoulun kasvatustieteiden tiedekunnassa tai muussa vastaavassa yksikössä, jota kyseisessä laissa kutsutaan opettajankoulutusyksiköksi. Lain 6 §:n mukaan opettajankoulutusyksikköön kuuluu tarpeellinen määrä harjoittelukouluja, joista on voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty.

Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Lapin, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoihin sekä Åbo Akademiin kuuluu opettajankoulutusyksikkö. Kullakin yliopistolla on yksi tai kaksi harjoittelukoulua, yhteensä näitä kouluja on kolmelta.

Opettajankoulutuslain 11 §:n mukaan opettajankoulutusyksikön vakinaisella lehtorilla ja harjoittelukoulun vakinaisella rehtorilla ja lehtorilla on oikeus ja velvollisuus yhden lukukauden virkavapauteen opiskelua varten aina seitsemän vuoden palvelun jälkeen tällaisessa virassa. Virkavapauteen oikeuttavaksi ja velvoittavaksi palvelusajaksi luetaan myös tilapäisenä lehtorina palveltu aika korkeakoulun järjestä-

mässä opettajankoulutuksessa. Opintolukukauden ajalta maksetaan virkaan kuuluva palkkaus. Rehtorilla ja lehtorilla, joka on täyttänyt 60 vuotta tai täyttäisi 60 vuotta ennen opintolukukautensa päättymistä, ei ole tässä tarkoitettua oikeutta eikä velvollisuutta.

Opettajankouluttajilla on ollut oikeus ja velvollisuus virkavapauteen opiskelua varten kahden vuoden keskeytystä lukuun ottamatta siitä lähtien, kun opettajankoulutus siirtyi korkeakouluihin vuosina 1973—1975. Järjestelmä on ollut alusta asti pääasiassa samanlainen kuin nykyään. Kokemukset opintolukukaudesta ovat olleet myönteisiä, ja virkavapauden aikana tapahtuvaa opiskelua on jatkuvasti kehitetty korkeakoulujen asiantuntemusta hyödyntäen. Järjestelmän merkitys on kuitenkin nykyään vähäisempi kuin 1970-luvulla, jolloin opettajankoulutus oli juuri siirretty korkeakouluihin ja suuri osa opettajankouluttajista oli siirtynyt korkeakouluihin muista oppilaitoksista.

Opettajankoulutuslain 15 §:n 4 momentissa säädetään, ettei oikeutta ja velvollisuutta virkavapauteen opiskelua varten ole vuosina 1978 ja 1979 eikä näitä vuosia lueta virkavapauteen oikeuttavaksi ja velvoittavaksi ajaksi. Oikeus ja

velvollisuus virkavapauteen opiskelua varten on siis väliaikaisesti poistettu. Tämä on johtunut valtiontaloudellisista syistä. Kuluvana vuonna korkeakoulujen ja harjoittelukoulujen määrärahat ovat pienemmät kuin vuonna 1992, ja valtion talousarvioesityksessä vuodelle 1994 niitä ehdotetaan vähennettäväksi tämän vuoden tasosta. Tästä syystä ehdotetaan säädettäväksi, että opettajankoulutuslain 11 §:n 1 momentin mukaista oikeutta ja velvollisuutta virkavapauteen ei ole vuoden 1994 elokuun 1 päivästä vuoden 1996 joulukuun 31 päivään. Vuosina 1994—96 tapahtuvaa palvelua ei myöskään otettaisi huomioon virkavapauteen oikeuttavaa ja velvoittavaa palvelusaikaa laskettaessa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Opettajankoulutuslain 11 §:n 1 momentin mukaan opiskelua varten myönnetyn virkavapauden ajalta maksetaan virkaan kuuluva palkkaus. Tämän järjestelmän vuoksi otettavien viransijaisten palkkauskustannukset yliopistoissa ja harjoittelukouluissa ovat vuosittain yhteensä noin kahdeksan miljoonaa markkaa.

Esityksen mukaan palkallista opintolukukautta koskevia säännöksiä ei sovellettaisi vuoden 1994 elokuun 1 päivän ja vuoden 1996 joulukuun 31 päivän välisenä aikana. Tällöin opintolukukaudesta aiheutuisi vuonna 1994 vi-

ransijaisten palkkauskustannuksia noin neljä miljoonaa markkaa eli puolet tavanomaisesta määrästä. Vuosina 1995 ja 1996 säästö olisi täysimääräinen verrattuna niihin kustannuksiin, jotka opintolukukausi on keskimäärin aiheuttanut.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä opetusministeriössä. Esitysluonnoksesta, jonka mukaan oikeus ja velvollisuus virkavapauteen opiskelua varten olisi poistettu pysyvästi, on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, opetushallitukselta, niiltä yliopistoilta, joissa opettajankoulutusta järjestetään, harjoittelukouluilta sekä Opettajien Ammattijärjestö OAJ ry:ltä. Useimmissa lausunnoissa korostetaan voimassa olevan järjestelmän etuja opettajankoulutuksen kehittämisessä ja vastustetaan opintolukukauden poistamista.

4. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1994 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

opettajankoulutuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 10 päivänä joulukuuta 1971 annetun opettajankoulutuslain (844/71) 11 §:ään, sellaisena kuin se on 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetussa laissa (621/88), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

11 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta ja velvollisuutta virkavapauteen opiskelua varten ei ole vuoden 1994 elokuun 1 päivästä vuoden 1996 joulukuun 31 päivään. Vuosina 1994, 1995 ja 1996 tapahtuvaa palvelua ei oteta

huomioon virkavapauteen oikeuttavaa ja velvoittavaa palvelusaikaa laskettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Riitta Uosukainen*

Laki

opettajankoulutuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 10 päivänä joulukuuta 1971 annetun opettajankoulutuslain (844/71) 11 §:ään, sellaisena kuin se on 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetussa laissa (621/88), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Opettajankoulutusyksikön vakinaisella lehtorilla ja harjoittelukoulun vakinaisella rehtorilla ja lehtorilla on oikeus ja velvollisuus yhden lukukauden virkavapauteen opiskelua varten aina seitsemän vuoden palvelun jälkeen tällaisessa virassa. Virkavapauteen oikeuttavaksi ja velvoittavaksi palvelusajaksi luetaan myös tilapäisenä lehtorina palveltu aika korkeakoulun järjestämässä opettajankoulutuksessa. Tämän opintolukukauden ajalta maksetaan virkaan kuuluva palkkaus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta ja velvollisuutta virkavapauteen opiskelua varten ei ole vuoden 1994 elokuun 1 päivästä vuoden 1996 joulukuun 31 päivään. Vuosina 1994, 1995 ja 1996 tapahtuvaa palvelua ei oteta huomioon virkavapauteen oikeuttavaa ja velvoittavaa palvelusaikaa laskettaessa.

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1994.*
